

Handläggare
Lena Hannerz

Datum
2012-05-22

Diarienummer
BUN

Barn-och ungdomsnämnden

Utredning om behov av allergianpassad förskola

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden föreslås besluta

att hemställa hos fastighetsägarnämnden att vid nybyggnation av förskola anpassa och skapa en lärande miljö för svårt allergiska barn, samt

att delge Styrelsen för vård och bildning beslutet.

Sammanfattning

Bakgrund är att utifrån barn-och ungdomsnämndens beslut i november utreda möjligheten för en allergianpassad förskola i Uppsala kommun. Barn med grava allergiska besvär placeras i förskolor/förskoleavdelningar som kan erbjuda specialkost och som är noggrant städade. På dessa avdelningar går även barn som inte har allergiska problem och som lever i en omvärld utanför förskolan som inte är allergianpassad. De allergiska barnen klarar umgänge med övriga barn. En del med att de medicineras mot sin allergi alternativt för barn som har grava allergiska besvär och som väljer att inte medicineras tillgodoser kommunen idag barnomsorg genom individuella lösningar.

För barn med behov av omfattande stöd gäller att efter en utredning kan de beviljas tilläggsbelopp för extra stödåtgärder. En procent av de beslut som fattades för beviljande år 2011 rörde grava allergiska besvär. En förfrågan har gått ut under våren till samtliga förskolor fristående som kommunala, om hur många barn som har svårare allergi och i så fall om det finns önskemål från förälder om en anpassad förskola för dessa barn. Resultatet visade ett önskemål för fyra barn.

Kontoret föreslår nämnden att besluta om en permanent långsiktig lösning som sker genom nybyggnation, exempel vid Tiundaskolan, av en allergianpassad förskola. Vård & bildning avses att vara huvudman. I bakgrund klargörs behov av åtgärder och insatser som generellt men också speciellt på förskolor kan och bör genomföras för att underlätta och stärka ytterligare för personal i verksamhet som har barn med allergiska besvär.

Bakgrund

Frågan om behov av allergianpassad förskola har lyfts i debattartiklar under året. Av Barn- och ungdomsnämndens tidigare beslut, framgår att barn med grava allergiska besvär placeras i förskolor/förskoleavdelningar som kan erbjuda specialkost och som är noggrant städade. På dessa avdelningar går även barn som inte har allergiska problem och som lever i en omvärld utanför förskolan som inte är allergianpassad. De allergiska barnen klarar umgänge med övriga barn med att en del medicineras mot sin allergi.

Uppsala kommun kan inte kräva av de icke allergiska barnens föräldrar att påta sig ansvar som garanterar att deras barn är fullständigt allergiserade. För barn som har grava allergiska besvär och som väljer att inte medicineras tillgodoser kommunen idag barnomsorg genom individuella lösningar. En följd av detta är att föräldrar har framfört brist på likvärdighet vad gäller tillgång till förskoleplats för gravt allergiska barn.

I Uppsala kommun är ca 11 000 barn inskrivna i förskolan. Rent statistiskt är flera tusen av dessa barn påverkade av någon form av allergi. Allergierna medför olika problem för barnen. Symtomen kan vara allt från lätta obehagskänslor till allvarliga immunologiska reaktioner som medför svåra medicinska komplikationer.

Allergier är något som alla förskolor måste beakta och barn med svåra allergier måste få individuella planer som tryggar sin situation. Enkätförfrågan har genomförts bland förskolechefer och föräldrar. Den samlade bilden är att förskolorna klarar av att hantera situationen inom ramen för ordinarie verksamhet. Ofta krävs dock individuella anpassningar av miljön och verksamheten vilket närmare kommer att redovisas. Uppgift om hur många som hittills, för år 2011, har beviljats tilläggsbelopp för svårare allergiska besvär för omfattande särskilt stöd har lämnats av beslutande handläggare och det rör en procent (2 beslut) av det totala antalet beviljande. För närvarande erhåller tre förskolor tilläggsbelopp för barn med svåra matallergier. Tilläggsbeloppen avser förstärkt bemanning i samband med måltider, för att säkra barnens situation.

Frågan om allergiförskolor är komplex. De flesta föräldrar önskar ha barnen integrerade i vanliga förskolor. Barn med svåra allergier kan naturligtvis ha glädje av en förskola med förstärkt kompetens. Problemet är att olika barn har olika problem och att allergigruppen är så heterogen. Samlar man 10 svårt allergiska barn i en grupp, måste barnen oftast frångöras från betydligt fler ämnen och kontakter än vad det enskilda barnet har behov av.

Uppsala ingår i ett jämförande kommunnätverk med 8 kommuner och en fråga är hur de har ordnat för barn med svårare allergiska besvär. Deras analyser har mynnat ut i att de inte har startat någon särskild allergiförskola. Regeln är mer att man har tagit bort de allergiförskolor som man har haft.

Anpassad organisation i kommunal verksamhet

I möte med representanter från Arbetsmiljömedicin, miljökontoret och representant för Astma- och Allergiföreningen betonas betydelsen av en organisation som är anpassad för allergibarn. Eriksskolan har lyfts fram som ett exempel. Schema och stöd har organiserats för att på bästa möjliga sätt tillgodose att de allergiska barnen kan genomföra sin skolgång inom befintlig lokal.

För den kommunala förskolan finner man en liknande lösning till exempel för Backens förskola, som har anlitat stöd ifrån Arbetsmedicinska. Tillsammans med personal har en genomgång gjorts om vilka lämpliga åtgärder som kan vidtas för att öka anpassningen.

I samtal med Miljökontoret framhålls viktiga punkter att tänka på för förskolan som gäller för:

1. Personal (Bör om möjligt även gälla andra än skolpersonal)

Inga djur i hemmet

Rökfri personal

Elementär/grundläggande/lämplig kunskap om överkänslighet.

2. Barn/föräldrar

Inga husdjur i barnens hem

Föräldrarna bör vara rökfria

3. Byggnadstekniska saker

Fuksäkert byggande

Ev. fasta skåp skall nå dikt mot taket

God ventilation. Till- och frånluftsdon placeras så att det inte finns minsta risk för kortslutning d.v.s. att en del av tilluften går direkt till frånluftsdonen.

Inga platta takkonstruktioner.

4. Inredning

Inget flamskyddsmedel i textilier, färger eller annan inredning. (Vi har stöd från brandmyndigheten)

Lampor som går lätt att rengöra. Kanske sänkbara.

Skåp med dörrar. Inga öppna hyllor.

Skåp skall nå dikt mot taket.

5. Skötsel

Daglig städning av de lokaler som eleverna vistas i under skoltid.

Rengöring av textilier (exempelvis gardiner) 4 gånger om året.

Rengöring av svåråtkomliga ställen 4-8 gånger per år.

Ingen parfym i rengöringsmedlen.

6. Omgivning

För överkänsliga personer lämplig växtlighet på skolans område

Ingen hårt trafikerad led gränsande till skolbyggnad.

7. Kontinuitet

Efter förskoletiden är det viktigt att barnen kan få samma förutsättningar i grundskolan. Åtminstone upp t.o.m. klass 6.

Exempel på insatser från en fristående förskola

All personal på förskolan ska känna till rutinerna kring barnets mat/servering och ska följas.

All servering för barnet är individuellt anpassat. Barnet har eget porslin tallrik samt glas, vanliga metallbestick och egen haklapp. Innan servering ska allt sköljas i kallt vatten. Allt detta skall hanteras separat och bäras in på egen bricka till avdelningen.

Barnet sitter alltid på sin plats. Vid planering och om avdelningar slås ihop rengörs platsen som barnet ska sitta direkt innan barnet sitter på stolen.

Barnet serveras alltid först oavsett om det är lunch eller mellanmål. Det egna brödet som ska serveras till måltiden tas fram ur frysen på morgonen för att tina, förvaras till serveringen i plastpåse. Påsen skall vara märkt med namn.

Var alltid försiktig med serveringen av specialkosten, det får inte komma i kontakt med övrig mat som innehåller gluten.

När maten är avklarad, torka händerna eller munnen med vanligt hushållspapper innan händerna tvättas i vanlig ordning.

Bestick, tallrik och haklapp diskas för hand med egen diskborste och förvaras enskilt på märkt plats.

Hur kan förskolan ges en bra kunskapsgrund att stå på?

I en redogörelse från Resurs och kunskap framkommer hur stödet/ konsultativt stöd/ kan stärka förskolepersonalens kompetens i fråga om allergi. Det är av stor vikt att de pedagoger som finns närmast barnet känner sig trygga och har fått en bra bas med information.

Flera förslag på insatser lyfts som kan göras för att stärka kunskapen om hur man infriar förväntningar och därmed bemötande omkring svårare allergier. För att ta emot ett barn som behöver anpassad verksamhet utifrån sina allergiska behov behöver förskolan ges olika förutsättningar. Skollagen öppnar upp för varierade kompetenser som kan tjänstgöra inom förskolan, exempelvis vårdutbildade pedagoger in.

Några viktiga delar är:

- Information om barnets allergi. Ges av föräldrar och ev. behandlande läkare, sjuksköterska, dietist
- Utbildning genom förskolans försorg
- Uppsala Kommuns Allergikommitté
- Kontakt med Uppsala kommuns Kost och Restaurang
- Beställning av specialkost, görs på blankett vid matallergi:
- Förskolan genomför allergirond
- En återkommande Allergi rond utifrån Astma och allergiförbundets Checklista ska gälla och genomföras på alla förskolor

Utökad information genom neutral rådgivning om allergi?

Liknande insatser som elevvården har idag inom skolan, kan skapas genom Barnhälsovården tar ett utökat ansvar i denna fråga mot förskoleverksamheten.Handledning till personal genom inrättandet av en tjänst mot förskolan med en allergisjuksköterska som bistår personal med råd och stöd som med opartiskhet och neutral roll är av vikt för hur rådgivningen hanteras.

Utredningen tar inte djupare i frågan om bästa geografiska läget för förskolan eller hur stor förskolan ska vara. Ett förslag är den kommande förskolan vid Tiundaskolan. Skolenheten har idag organiserat sig efter de allergiska elever som finns inom Eriks skolan med lyckat resultat.

I kontakt med barnhälsovården lyfter volym, reaktioner, signaler av oro vart går gränsen

Slutsats

I nämndens uppdrag till kontoret att utreda frågan om en allergianpassad föreslås nämnden att skapa en långsiktig lösning genom nybyggnation förskola. I utredningen framkommer flertal åtgärder som bör och kan genomföras inom befintlig verksamhet.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Carola Helenius-Nilsson
Direktör